

Onderwerp Ontwikkelingen in financieel kader 2020-2025	
Nummer	2020/203763
Portefeuillehouder	Snoek, M.
Programma/beleidsveld	7.2 Algemene dekkingsmiddelen
Afdeling	CC
Auteur	Kruijf, P. de
Telefoonnummer	023-5113045
Email	pdekrujf@haarlem.nl
Kernboodschap	In het coalitieprogramma is voorzien dat er halverwege de periode een tussenstand wordt opgenomen, waarbij de inhoud en financiële uitgangspunten van het coalitieprogramma worden geëvalueerd. Ten behoeve van nadere afwegingen wordt over een drietal belangrijke ontwikkelingen, die het financieel kader raken, de stand van zaken weergegeven. Deze betreffen de herijking van het gemeentefonds, de ontwikkeling van de korting in het gemeentefonds als gevolg van de stijging van WOZ-waarden en op de ontwikkelingen in het sociaal domein.
Behandelveorstel voor commissie	Het college stuurt de informatienota ter kennisname naar de commissie Bestuur
Relevante eerdere besluiten	N.v.t.
Besluit College d.d. 10 maart 2020	1. Het college stelt de informatienota aan de commissie vast. de secretaris, de burgemeester,

Inleiding

In het coalitieprogramma is opgenomen dat er halverwege de periode een tussenstand wordt opgenomen, waarbij de inhoud en financiële uitgangspunten van het coalitieprogramma worden geëvalueerd: In principe blijven de nu gemaakte afspraken overeind, tenzij in de praktijk blijkt dat deze niet (voldoende) bijdragen aan de door ons doelen waardoor er behoefte aan bijsturing ontstaat.

Dit kader beoogt inzicht te geven in de beschikbare financiële middelen, zonder dat nadere prioriteitstelling heeft plaatsgevonden op basis van bijvoorbeeld de tussentijdse evaluatie

Deze nota gaat in op de stand van zaken herijking gemeentefonds, de ontwikkeling van de korting in het gemeentefonds als gevolg van de stijging van WOZ-waarden en op de ontwikkelingen in het sociaal domein

2. Kernboodschap

1 Stand van zaken herijking gemeentefonds

Er wordt door het rijk een nieuw verdeelmodel voor de algemene uitkering voorbereid. Dit nieuwe verdeelmodel hanteert hoogstwaarschijnlijk een andere methodiek (rekentariëf) voor het berekenen van de ozb-korting en zal daarnaast leiden tot herverdeeleeffecten binnen het accres. De gemeenten zouden in februari nader geïnformeerd worden over de uitkomsten van het nieuwe verdeelmodel en in de meicirculaire zouden de effecten voor 2021 kenbaar worden gemaakt. Inmiddels heeft minister Knops van Binnenlandse Zaken besloten de herverdeling een jaar uit te stellen. Vooral kleinere en middelgrote gemeenten zouden hun inkomsten zien dalen ten gunste van de grote steden. Er gaat nu aanvullend onderzoek plaatsvinden, waarbij het denkbaar is dat zodanig aan de maatstaven wordt gesleuteld dat de nadelen kleiner worden en het voordeel voor de steden ook kleiner wordt. De VNG doet geen uitspraak over de herverdeling, maar geeft aan dat de omvang van het gemeentefonds niet toereikend is om de kosten te dekken die de gemeente maakt. In september zou meer bekend worden over de herverdeling met de bedoeling om opgenomen te worden in de decembercirculaire met als beoogde ingangsdatum 2022. Als dat niet lukt is het niet denkbeeldig dat de herverdeling uiteindelijk over de landelijke verkiezingen heen wordt getild.

2 Ontwikkeling korting algemene uitkering als gevolg van stijging WOZ-waarden

Indien de WOZ-waarden in een gemeente harder stijgen dan het landelijk gemiddelde wordt hiervoor een korting toegepast op de algemene uitkering. Het idee achter de “ozb-korting” voor een gemeente bij een sterkere waardeontwikkeling dan het landelijk gemiddelde is dat gemeenten bij een gelijke belastingdruk een gelijkwaardig voorzieningenniveau kunnen bieden. Een hogere stijging

van de WOZ-waarden leidt (bij ongewijzigd ozb-tarief) tot hogere ozb-inkomsten en daarom wordt een gemeente vervolgens gekort op het gemeentefonds (op de inkomstenmaatstaf ozb). Haarlem is in de afgelopen jaren een gemeente met een hogere waardeontwikkeling dan het landelijk gemiddelde met een ozb-korting in het gemeentefonds tot gevolg. Op dit moment wordt het nadelige effect niet meerjarig geraamd. In 2019 ontstond daardoor een budgettair nadeel van € 2 miljoen. Door een inschatting te maken van de te verwachten korting op het gemeentefonds in de komende jaren kan worden voorkomen dat er (relatief grote) negatieve mutaties plaatsvinden ten tijde van de meicirculaire. Voor de berekening is een aanname gedaan dat er een sterkere waardeontwikkeling in Haarlem is dan het landelijk gemiddelde. Daarbij wordt als uitgangspunt gehanteerd dat het verschil jaarlijks iets kleiner wordt. De beargumentering hierbij is dat de Haarlemse prijzen niet meer exponentieel kunnen blijven stijgen en de prijzen zich richting een theoretische maximumgrens aan het begeven zijn, waar er op landelijk niveau op korte termijn nog meer groei ruimte is. Er vindt hierdoor een nivellerend effect plaats. Deze aanname wordt bevestigd door de verkoopprijzen:

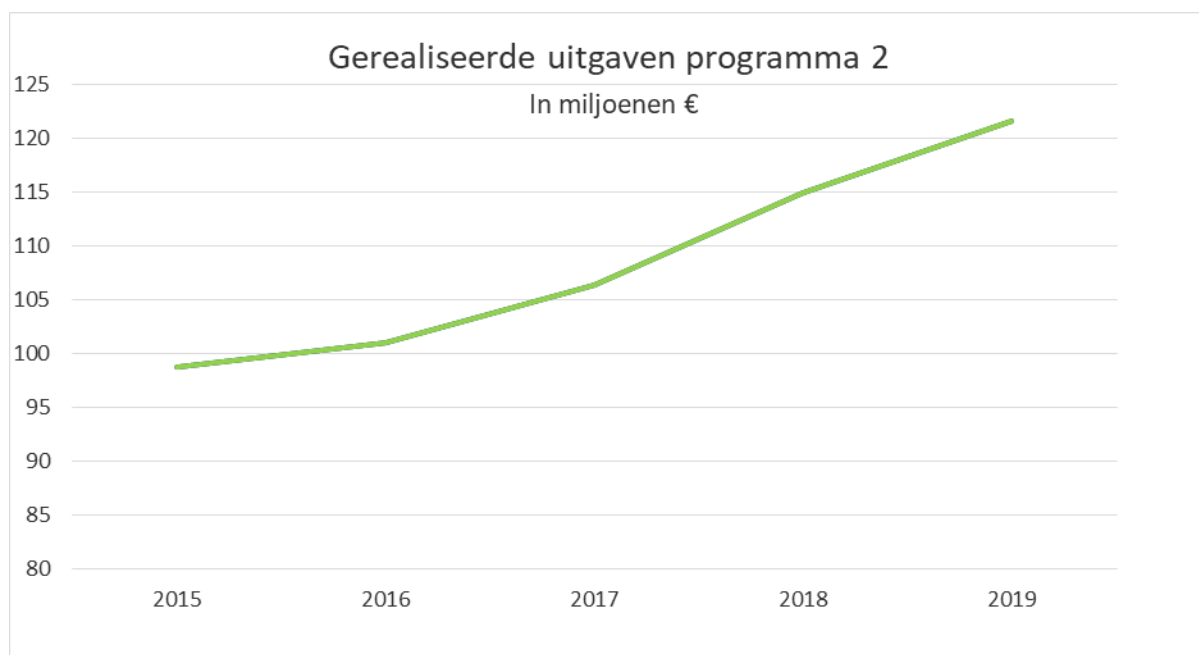
Gemiddelde verkoopprijzen in € 1.000 over 2019:

		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nederland	Gemiddelde verkoopprijs	227	213	222	230	244	264	287	308
Haarlem	Gemiddelde verkoopprijs	252	234	245	268	290	324	383	417

1. De WOZ-waarden (uitgaande van gerealiseerde verkopen) stijgen in Haarlem minder snel dan in voorgaande jaren.
2. De WOZ-waarden stijgen in 2019 in Haarlem met gemiddeld zo'n 9% tegen landelijk zo'n 7%. De stijging is in Haarlem dus nog wel hoger dan het landelijk gemiddelde.

3. Ontwikkelingen sociaal domein

De uitgaven voor het sociaal domein vormen een substantieel deel van de totale uitgaven van de gemeente. Er is vooralsnog niet voldoende harde informatie beschikbaar op basis waarvan betrouwbare prognoses kunnen worden opgesteld voor 2021 e.v. Wel is gezien hoe de kosten van programma 2, waarin de kosten van maatschappelijke ondersteuning en jeugd zijn geraamd, zich afgelopen jaren hebben ontwikkeld. Deze zijn toegenomen van een bedrag van minder dan € 100 miljoen in 2015 naar ruim € 120 miljoen in 2019. Er is een reële verwachting dat deze kostenstijging zich voortzet. De rijksbijdrage (gemeentefondsuitkering) houdt geen gelijke tred met deze lastenstijging (baten stijgen minder hard), waardoor de urgentie toeneemt om maatregelen te nemen om de toenemende kosten van het sociaal domein meer in overeenstemming te brengen met de meerjarig geraamde budgetten. De kostenontwikkeling is samengevat in bijgaande grafiek:

3. Consequenties

N.v.t.

4. Vervolg

De informatie kan aangewend worden voor de bespreking en vaststelling van de Kadernota 2021.

5. Bijlagen

N.v.t.